

Actieplan Biodiversiteit Gemeente Sint-Oedenrode

Ruim baan voor de steenuil

samenwerkingsverband Duurzame Driehoek

Verantwoording

Titel : Actieplan Biodiversiteit Gemeente Sint-Oedenrode
Subtitel : Ruim baan voor de steenuil
Projectnummer :
Referentienummer :
Revisie :
Datum : September 2009

Auteur(s) : H. Muselaers
E-mail adres : hmuselaers@sint-oedenrode.nl
Gecontroleerd door :
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door :
Paraaf goedgekeurd :
Contact :

Inhoudsopgave

1	Biodiversiteit.....	4
1.1	Wat is biodiversiteit?	4
1.2	Is biodiversiteit belangrijk?	4
2	Biodiversiteit in Sint-Oedenrode	6
2.1	Hoe is het gesteld met de biodiversiteit in de gemeente Sint-Oedenrode?	6
2.2	Wat doet de gemeente Sint-Oedenrode al voor biodiversiteit?	6
2.3	Duurzame Driehoek en biodiversiteit.....	6
3	De natuurambassadeur Sint-Oedenrode.....	8
3.1	De karakteristieke landschappen van de gemeente Sint-Oedenrode	8
3.2	De soortkeuze	9
3.3	Meeliftende soorten	10
4	Doelstellingen en middelen.....	11
4.1	Doelstellingen voor de steenuil	11
4.2	Algemene doelstellingen.....	11
4.3	Middelen.....	11
5	Uitvoeringsplan	12
5.1	Activiteiten.....	12
6	Communicatieplan	13
6.1	Inleiding.....	13
6.2	Communicatiedoelstellingen	13
6.3	Doelgroepen.....	13
6.4	Middelen.....	15
7	Monitoring	16
8	Bijlagen	17
8.1	Landschapsontwikkelingsplan Sint-Oedenrode.....	17
8.3	Folder Duurzame Driehoek “Gemeenten adopteren soorten”	17

1 Biodiversiteit

1.1 Wat is biodiversiteit?

Biodiversiteit is een breed begrip, iedereen heeft er wel eens van gehoord, maar weinig mensen kunnen aangeven wat er precies mee bedoeld wordt. Er bestaan veel verschillende definities van biodiversiteit. De bekendste en meeste gebruikte definitie is die van het "Verdrag inzake behoud van biodiversiteit" (Rio de Janeiro, 1992). In dit verdrag is biodiversiteit gedefinieerd als:

De variabiliteit onder levende organismen van allerlei herkomst, met inbegrip van, onder andere, terrestrische, mariene en andere aquatische ecosystemen en de ecologische complexen waarvan zij deel uitmaken; dit omvat mede de diversiteit tussen soorten, binnen soorten en van ecosystemen.

Dit is een erg uitgebreide en lastige definitie van het begrip biodiversiteit. In één zin zou je kunnen zeggen:

Biodiversiteit is de variatie tussen soorten, binnen soorten en van ecosystemen.

Wereldwijd gaat het erg slecht met de biodiversiteit. Uit tal van onderzoeken blijkt dat duizenden soorten uitsterven of met uitsterven bedreigd zijn, ook in Nederland. Volgens onderzoekers zitten we op dit moment in de zesde grote uitstervingspiek die de wereld tijdens haar bestaan heeft gekend. Andere uitstervingspieken werden veroorzaakt door ijstijden of een meteorietinslag. De huidige uitstervingspiek wordt echter veroorzaakt door ons, de mens, en dat is nog nooit vertoond. Volgens internationale natuurbeschermingsorganisaties (verenigd in de IUCN) wordt momenteel 40% van alle bekende dier- en plantensoorten met uitsterven bedreigd.

1.2 Is biodiversiteit belangrijk?

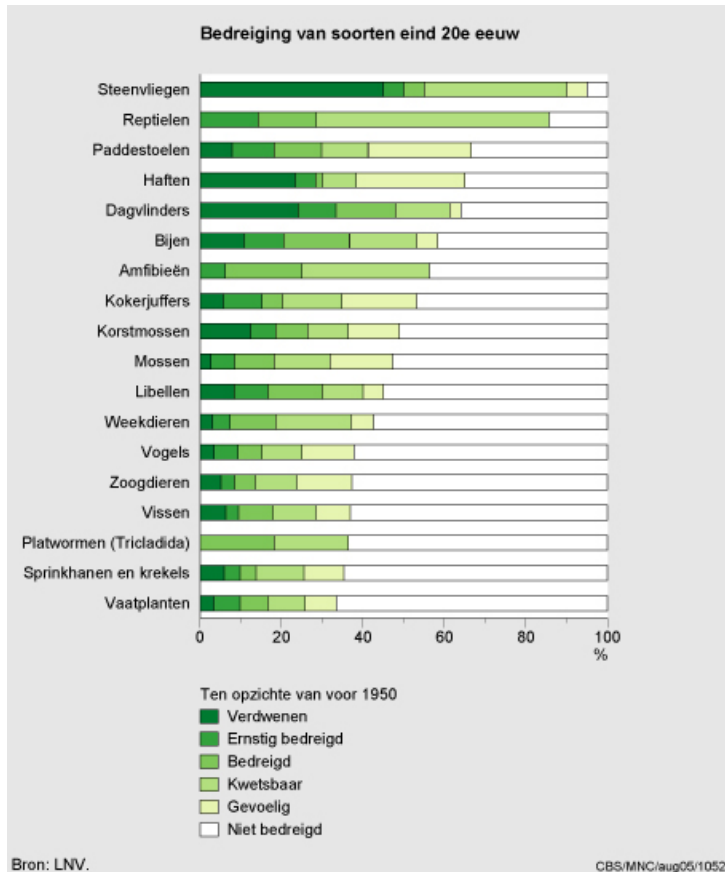
De wereldwijde achteruitgang van biodiversiteit is niet alleen zorgwekkend omdat we daarmee minder mooie dieren en planten krijgen, er zijn veel meer gevolgen. Biodiversiteit is de pijler van al het leven op aarde. Biodiversiteit is de biologische levensverzekering van de mensheid, zoals Jan Pronk ooit zei. Biodiversiteit vervult tal van ecosysteefuncties zoals:

- Regulatie (bv waterzuivering en klimaatverandering);
- Productie (bv landbouw, visserij, gezondheidszorg);
- Informatie (bv menselijk welbevinden).

Daarnaast heeft biodiversiteit ook een belangrijke economische waarde. Dit is één van de redenen waarom de gemeente Sint-Oedenrode zich duidelijk als een groene gemeente profileert.

Voorbeelden van economische waarde van biodiversiteit zijn:

- Biodiversiteit bevordert gezondheid en kwaliteit van het leven;
- Dankzij biodiversiteit ontstaat een aantrekkelijke gezonde leefomgeving waar mensen graag wonen;
- Recreatie en toerisme worden aangetrokken door gebieden met een hoge biodiversiteit;
- Productie uit landbouw en veehouderij;
- Biodiversiteit zorgt voor een bufferende werking (bv water, vervuiling, luchtkwaliteit);
- Biodiversiteit is het natuurlijk kapitaal van de maatschappij. Van de rente kun je gemakkelijk leven maar op dit moment gebruiken we ook het kapitaal.

In figuur 1.1 is te zien dat in de laatste 50 jaar de biodiversiteit in Nederland sterk is afgenomen. Per soortgroep is aangegeven hoeveel procent van de soorten in een soortgroep bedreigd of zelfs uitgestorven is. Bij steenvliegen is te zien dat bijna de helft van de soorten in 50 jaar tijd uit ons land verdwenen is. Bij reptielen is duidelijk te zien dat vrijwel alle soorten bedreigd zijn.

2 Biodiversiteit in Sint-Oedenrode

2.1 Hoe is het gesteld met de biodiversiteit in de gemeente Sint-Oedenrode?

De biodiversiteit in de gemeente Sint-Oedenrode wordt in belangrijke mate bepaald en beïnvloed door de verscheidenheid aan hier voorkomende landschapstypen. De belangrijkste landschapseenheden worden gevormd door het beekdal van de Dommel, de jonge en oudere zandontginningen en de oude broekontginningen. De natuurwaarden in de gemeente zijn met name gekoppeld aan het beekdal van de Dommel. De beemden bestaan uit laaggelegen voedselrijke stroomdalgronden die geleidelijk overgaan in hoger gelegen voedselarme zandgronden. De nooit intensief gebruikte beemden kennen een hoge floristische waarde. De aanwezigheid van deze overgangen zorgt eveneens voor een grote verscheidenheid aan broedvogels. Buiten het Dommeldal in het agrarisch gebied zijn natuurwaarden vooral gekoppeld aan kleine culturele landschapselementen als verspreide bosjes, bermbeplantingen en zandwegen.

2.2 Wat doet de gemeente Sint-Oedenrode al voor biodiversiteit?

De gemeente Sint-Oedenrode is hard bezig met de reconstructie van het buitengebied. De reconstructie rust op een vijftal pijlers namelijk "Natuur, landschap en cultuurhistorie", "Landbouw", "Leefbaarheid", "Recreatie en toerisme" en "Water". Hiervan hebben met name "Natuur, landschap en cultuurhistorie" en "Water" met hun specifieke doelstellingen positieve invloed op de biodiversiteit binnen de gemeentegrenzen.

Momenteel worden er al allerlei projecten uitgevoerd, waarmee de biodiversiteit wordt gestimuleerd. Op verschillende plaatsen zijn natuurgebieden ontsnipperd en worden natte natuurepaleis hersteld. Langs verschillende waterlopen zijn of worden nog ecologische verbindingzones aangelegd. De afgelopen jaren hebben ruim 200 grondeigenaren in het buitengebied gebruik gemaakt van gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen voor de aanleg en beheer van kleine landschapselementen. Met het onlangs vastgestelde Landschapsontwikkelingsplan wordt realisatie van dit soort landschapselementen ook de komende jaren opnieuw volop mogelijk gemaakt en gestimuleerd. Ook door het achterwege laten van chemische onkruidbestrijding in gemeentelijke plantsoenen en geleidelijke omvorming van productiebossen naar een veel gevarieerder begroeiing neemt de biodiversiteit flink toe. Tot slot is vermeldenswaard dat door plan Dotterbloem de natuurwaarden tot diep in de kom van Rooi zijn doorgedrongen.

2.3 Duurzame Driehoek en biodiversiteit

Vanaf november 2003 hebben dertien gemeenten en de Provincie de intentieverklaring 'Duurzame Driehoek' getekend. In maart 2007 hebben ook drie andere gemeenten en de Brabantse Waterschappen deze verklaring ondertekend. Hiermee wordt de ambitie uitgedragen om de komende jaren in de driehoek 's-Hertogenbosch, Eindhoven en Tilburg een daadwerkelijke sprong te maken in een duurzame ontwikkeling. De deelnemende partijen willen de bestaande natuurlijke, historische en culturele waarden van het gebied, waaronder het Groene Woud, vergroten door de uitvoering van concrete projecten. Dit doen zij in actieve samenwerking met zoveel mogelijk maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, bedrijven en burgers.

De deelnemers van de Duurzame Driehoek hebben de Countdown 2010 verklaring ondertekend en geven daarmee aan zich extra te zullen inspannen voor het behoud van de biodiversiteit.

teit. Om hier concreet invulling aan te geven is o.a. het project 'Duurzame Driehoek adopteert soorten' opgestart, onder het motto: met meer soorten meer mans in de Duurzame Driehoek. De Duurzame Driehoek erkent hiermee het belang om biodiversiteit gezamenlijk en regionaal onder de aandacht te brengen van een breder publiek en zal lokale acties ter behoud en versterking van biodiversiteit voorbereiden en uitvoeren. Elke deelnemer heeft nu een biodiversiteitsambassadeur benoemd en stelt een actieplan op.

Naast de doelstelling van elke gemeente hiermee de biotoop en populatie voor de door haar gekozen adoptiesoort te verbeteren, grijpen Sint-Oedenrode tevens de gelegenheid aan onze ambassadeur symbool te laten staan voor allerlei in uitvoering te nemen projecten uit het in het voorjaar van 2009 vastgestelde Landschapsonwikkelingsplan; ook deze leveren immers een belangrijke bijdrage aan verbetering van de biodiversiteit. Ook met het hieraan nog toe te voegen Duurzame Driehoek-project "Breng de natuur in úw achtertuin" wordt elke inwoner in de gelegenheid gesteld zijn of haar steentje aan verbetering van de biodiversiteit bij te dragen.

3 De natuurambassadeur Sint-Oedenrode

In het vorige hoofdstuk is al aangegeven dat biodiversiteit een abstract begrip is. Veel mensen weten niet wat er precies mee bedoeld wordt. Het is daarom goed om biodiversiteit een gezicht te geven. Om het begrip meer inhoud te geven willen we een soort “adopteren” die past in het Rooise landschap en die de Rooise biodiversiteit op een goede manier vertegenwoordigt. Om tot een goede soortkeuze te komen is het belangrijk om te weten welke karakteristieke landschappen in Sint-Oedenrode voorkomen. In dit hoofdstuk worden deze eerst nader beschreven. Maar een goede vertegenwoordiger heeft ook draagvlak nodig van haar inwoners. Daarom heeft de gemeente Sint-Oedenrode bij de bepaling van haar adoptiesoort ook nadrukkelijk de expertise van lokale natuurorganisaties betrokken.

3.1 De karakteristieke landschappen van de gemeente Sint-Oedenrode

Het landschap van de gemeente Sint-Oedenrode kan worden onderverdeeld in het beekdal van de Dommel, de jonge en de oudere zandontginningen en de oude broekontginningen. Er is sprake van een landschapsstructuur met verschillen tussen een open, halfopen en besloten landschapsbeeld. De diverse linten, vaak begeleid door (historische) bebouwing en laanbeplanting vormen belangrijke lijnvormige elementen binnen de landschapsstructuur.

Het beekdal van de Dommel

Het beekdal van de Dommel vormt in zijn huidige staat nog steeds een goed voorbeeld van een beekdal in een dekzandlandschap. De bij een dergelijke beek behorende aardkundige en cultuurhistorische landschapselementen, zijn hier nog steeds aanwezig. Het beekdal bestaat uit overstromingsvlakten, oeverwallen, afgesneden meanders en stuifzandwallen. Hierin treden natuurlijke processen als erosie, sedimentatie, verstuiving, verlanding en veenvorming, nog steeds op. In het beekdal is nog sprake van een kleinschalig landschap dat dankzij de natuurlijke dynamiek en het extensieve gebruik redelijk goed in tact is gebleven. Een onregelmatige verkaveling, afgewisseld met kleinschalige landschapselementen, bepalen hier voor een groot deel het beeld. De Dommelbeemden, bestaande uit een complex van weilanden en het nabijgelegen natuurgebied Moerkuilten, zijn vanuit natuuroogpunt zeer waardevol. Men treft er bijzondere planten aan als Spaanse ruiter en tormentil en de verschillende overgangen dragen ook bij aan een grote variatie aan broedvogels. Ook de ijsvogel wordt hier regelmatig waargenomen.

De jonge zandontginningen

De Schijndelse Heide, de Jekschotse Heide en de Sonse Heide worden gerekend tot de jonge zandontginningen; tot circa 1900 waren dit immers nog woeste gronden met zandverstuivingen. Door te hoge begrazingsdruk in de 17^e en 18^e eeuw gingen de heidevelden verstuiven, waardoor stuifzanden ontstonden. In Vressel heeft deze verstuiving tot vorming van vennen en stuifzandwallen geleid. De vennen vormden zich op plekken waar door uitstuiving laagtes ontstonden of doordat water op een ondoorlaatbare laag stagneerde. De jonge zandontginningen liggen meestal wat verder van de oorspronkelijk aanwezige beeklopen vandaan en waren daarom vroeger vanuit agrarisch oogpunt minder aantrekkelijk. Door de relatief korte agrarische gebruiksgeschiedenis van deze gebieden bestaat de ondergrond hier over het algemeen uit zwak lemig fijn zand. Op de jonge ontginningen is momenteel hoofdzakelijk sprake van agrarisch gebruik met beweiding en akkerbouw. Door de jonge ontginning is een rationele verkavelingsstructuur ontstaan. Deze draagt bij aan een efficiënte bedrijfsvoering. Het Vressels Bos is aangelegd in de periode 1900-1904 als naaldhout-productiebos. Het bos omvat ook nog enkele

restanten van eerdere aanplant uit de periode van voor 1850. In het gebied van de jonge zandontginningen komen een aantal waardevolle onverharde zandwegen voor.

De oudere zandontginningen

De oudere zandontginningen zijn gesitueerd tussen de lagere, van oorsprong natte gebieden en wat hogere, van oorsprong drogere gebieden. Omdat deze gronden geschikt waren voor de uitoefening van de landbouw zijn deze gebieden eerder ontgonnen. De akkers werden lange tijd bemest met onder andere heideplaggen. Op de oude ontginningen bevinden zich met name op de grens naar het Dommeldal veel archeologische monumenten uit diverse tijdspannen. Dit bevestigt de langere gebruikshistorie door de mens.

Het landschap van de oude zandontginningen is relatief kleinschalig van karakter. Een onregelmatig, organisch gevormd wegen- en verkavelingspatroon kenmerkt dit gebied. In de zone rondom Boskant bevonden zich vroeger veel kleinschalige landschapselementen (rijbeplantingen populier), waarvan een deel nog steeds aanwezig is. Kenmerkend is de lintbebouwing langs met name de min of meer doorgaande wegen. Ten zuiden van Everse en ten zuiden en noorden van Nijnsel bevinden zich open akkercomplexen die gekenmerkt worden door een onregelmatige verkaveling, onverharde wegen en steilranden. Er is hier sprake van een duidelijke samenhang met de lager gelegen graslanden langs de Dommel. In het geval van de Vresselse Akkers is daarnaast ook nog sprake van een samenhang met de woeste gronden ten oosten hiervan. Deze zijn inmiddels bebost. Op slootkanten en langs bosranden treft men regelmatig slanke sleutelbloem, adderwortel en bosanemoon aan.

De oude broekontginningen

De Scheeken, De Geelders en Hooge Beek vormen een broekontginningslandschap op een relatief laaggelegen deel van een dekzandvlakte. Het gebied wordt gekenmerkt door natte lemige bodems met plaatselijk sterke kwel en waarbij in de nog natuurlijke gebieden bijzondere vochtige vegetaties kunnen ontstaan. In de omgeving van Boskant komen op deze ontginningen vooral populierenbossen voor, plaatselijk afgewisseld met spar en eik. Landschappelijk heeft dit boslandschap, vooral door zijn grootschalig karakter, een bijzondere waarde. Het gebied De Geelders is door de eeuwen wel wat veranderd. De structuren van rond 1900 zijn echter in het bos nog herkenbaar. Ook nu wisselt het hakhout af met open gedeelten, eikenbosjes en hier en daar naaldbomen. In het begin van de twintigste eeuw is het eikenhakhout gedeeltelijk verdwenen of tot bos omgezet. De opvallende weelderigheid en afwisseling van de begroeiing hangt samen met de verschillen in bodemgesteldheid, waterstand en cultuurmaatregelen. Het gebied kent hierdoor een rijke schakering aan flora en fauna. De grote oppervlakte en de variatie binnen het gebied vormen een goed broed-, voedsel- en rustgebied voor allerlei vogels. Aan het begin van de 20^e eeuw was er in dit deelgebied weinig tot geen bebouwing aanwezig en dit is nu nog vrijwel onveranderd. In De Scheeken bevinden zich met name boomteeltbedrijven. In de Geelders en Hooge Beek is nauwelijks agrarische bedrijvigheid. Dit gebied bestaat grotendeels uit populierenbos. De Scheeken kent een rationeel verkavelingspatroon en de Geelders en Hooge Beek een deels onregelmatig en deels langgerekt verkavelingspatroon

3.2 De soortkeuze

Als ambassadeur voor de verbetering van de biodiversiteit heeft de gemeente Sint-Oedenrode gekozen voor de steenuil (*Athene noctua*). Op de Rode Lijst is de steenuil opgenomen als "kwetsbare soort". De keuze voor de steenuil is tot stand gekomen in goed overleg met leden van plaatselijke natuurbeschermingsorganisaties. Dit omdat het voorkomen van de steenuil binnen de gemeentegrenzen van Sint-Oedenrode voor een aantal vogelaars al enkele jaren onderwerp van studie is. De steenuil is de kleinste van de in ons land voorkomende uilensoorten en deze broedvogel houdt van het kleinschalige agrarische cultuurlandschap zoals dat nog op veel plaatsen in Sint-Oedenrode herkenbaar is. Binnen de gemeente Sint-Oedenrode liggen nog een aantal kansen om maatregelen te nemen om de omvang van de steenuilpopulatie te stimuleren. Ook is het voor inwoners zelf betrekkelijk eenvoudig om stimulerende maatregelen te treffen..

Tegelijkertijd grijpen wij met dit plan de gelegenheid aan onze ambassadeur symbool te laten staan voor allerlei in uitvoering te nemen projecten uit het Landschapsontwikkelingsplan; ook deze leveren immers belangrijke bijdragen aan verbetering van de biodiversiteit.

Het ideale leefgebied van de steenuil bestaat uit een open tot halfopen landschap met een afwisselend korte en verruigde vegetatie. Er zijn binnen het leefgebied voldoende nestplaatsen te vinden in bomen, gebouwen of nestkasten en er dient een gevarieerd aanbod van prooien te zijn als veldmuizen, regenwormen en insecten. Binnen het territorium van de steenuil moeten voldoende, bij voorkeur zonnige zit-en uitkijkposten beschikbaar zijn om te rusten of te foerageren en het gebied moet bij voorkeur vrij zijn van voedselconcurrentie van bosuil, ransuil of kerkuil. In de directe omgeving van het territorium van de steenuil komen geen marterachtigen voor en dient er geen concurrentie te zijn om nestholten met andere holenbroeders als kauw en hollenduif. Tot slot dient het territorium vrij te zijn van gebruik van insecticiden en pesticiden.

3.3 Meeliftende soorten

De voor te stellen maatregelen hebben een positief effect op andere soorten in het agrarisch cultuurlandschap die vergelijkbare eisen stellen aan het habitat. In de eerste plaats zijn dat een aantal vogelsoorten als kerkuil, patrijs en grauwe gors maar ook verschillende akkerplanten, kleine zoogdieren en insecten.

4 Doelstellingen en middelen

4.1 Doelstellingen voor de steenuil

1. Het versterken van de steenuilpopulatie en uitbreiding van de steenuilbiotoop in de gemeente Sint-Oedenrode;
2. De inwoners van Sint-Oedenrode informeren over de biodiversiteit in de gemeente Sint-Oedenrode en specifiek over steenuilen om zo betrokkenheid te creëren.

4.2 Algemene doelstellingen

Algemene doel: het stimuleren van de biodiversiteit in de gemeente Sint-Oedenrode.

4.3 Middelen

De bovengenoemde doelstellingen zullen in verschillende trajecten bereikt worden. Vrijwilligers vanuit de plaatselijke natuurbeschermingsorganisaties monitoren de reeds uitgezette uilenkasten en zullen samen met gemeente, ZLTO, agrariërs en buitenlui op zoek gaan naar gebieden en maatregelen waar de biotoop voor de steenuil nog verder verbeterd kan worden. De gemeente gaat aan de slag met uitvoering van projecten uit het Landschapsontwikkelingsplan waaronder de aanleg van kleine landschapselementen en erfbeplantingen, de realisatie van ecologische verbindingzones en omvorming van productie- naar natuurbos. Ook in deze projecten zal intensief worden samengewerkt met verschillende externe partijen.

Voor de uitvoering van maatregelen uit het Landschapsontwikkelingsplan zijn in de meerjarenbegroting middelen opgenomen (€20.000,00). Voor de projecten "Steenuil" en "Breng de natuur in úw achtertuin" zijn middelen beschikbaar vanuit het gemeentelijke budget Duurzame Driehoek. Naast deze gemeentelijke bijdragen zal bovendien een beroep worden gedaan op externe bijdragen.

5 Uitvoeringsplan

5.1 Activiteiten

Onderstaande activiteiten ter verbetering van de biodiversiteit zijn gedeeltelijk overgenomen uit het in het voorjaar 2009 vastgestelde Landschapsonwikkelingsplan Sint-Oedenrode.

Omschrijving	Trekker	Partners	Planning	Kosten/jaar	Financiering
Biotoopverbetering voor steenuil	Gemeente Sint-Oedenrode	IVN, Heem-Natuurgroep	2009-2013	€ 1.000	50% gemeente, 50% subsidie
Realisatie natte EVZ's langs waterlopen.	Waterschap	Gemeente Sint-Oedenrode	Vanaf 2010	Onbekend	100% subsidie vanuit provincie mogelijk.
Realisatie droge EVZ's	Gemeente Sint-Oedenrode	Waterschap	Vanaf 2010	Onbekend	100% subsidie vanuit provincie mogelijk.
Aanleg kleine landschapselementen, erfbeplantingen (met gebruikmaking autochtone planten)	Gemeente Sint-Oedenrode	Boeren, burgers, buitenlui, ZLTO, natuurwerkgroepen	2009-2013	€ 9.000	50% gemeente 50% provincie.
Actie Natuur in de achtertuin	Gemeente Sint-Oedenrode	Natuurwerkgroepen, Bewoners	2009-2010	€ 5.000	50% gemeente 50 % provincie
Communicatie, ontwikkeling informatie, cursussen	Gemeente Sint-Oedenrode	Natuurwerkgroepen	2009-2013	€ 2.000	gemeente

6 Communicatieplan

6.1 Inleiding

De gemeente Sint-Oedenrode heeft in 2008 de Countdown 2010 verklaring ondertekend. Deze verklaring is in het leven geroepen om de achteruitgang van de biodiversiteit een halt toe te roepen. Met het ondertekenen van de Countdown 2010 verklaring heeft de gemeente aangegeven dat ze zich actief zal inspannen om de teruggang van biodiversiteit in Sint-Oedenrode om te buigen in een toename van biodiversiteit. De gemeente gaat hiervoor de medewerkers van de eigen organisatie, maar vooral ook haar inwoners stimuleren om dit te bereiken. Dit communicatieplan geeft aan hoe de gemeente om zal gaan met interne en externe communicatie.

6.2 Communicatiedoelstellingen

De belangrijkste bijdrage van communicatie in dit geheel is mensen duidelijk te maken wat biodiversiteit betekent. Met verschillende communicatiemiddelen wil de gemeente bereiken dat zowel bestuurders, medewerkers als inwoners van de gemeente meer aandacht krijgen voor biodiversiteit. Bevordering van biodiversiteit maakt immers vooral een serieuze kans als daar een breed draagvlak voor is. De steenuil kan als ambassadeur voor het hele gemeentelijke natuurbeleid worden ingezet. Naast de aandacht voor de verbetering van de biotoop voor de steenuil worden hierbij vanzelfsprekend ook andere acties (projecten uit Landschapsontwikkelingsplan) opgepakt.

6.3 Doelgroepen

Om de doelstellingen te halen is het noodzakelijk om de doelgroepen nader te formuleren zodat de acties aan de juiste mensen worden gekoppeld. Er wordt onderscheid gemaakt tussen interne partijen (college, gemeenteraad en direct en indirect betrokken ambtenaren), externe partijen (inwoners, werkgroepleden en hun achterban en agrariërs en bewoners van het buitengebied) en de media (lokaal en regionaal).

6.3.1. Interne doelgroepen

College van B&W en de gemeenteraad

Politiek draagvlak is nodig om beleid te kunnen maken en financiële middelen te genereren; dit is nodig om de acties daadwerkelijk uit te kunnen voeren. De eerste stap vanuit de politiek is al gezet, immers begin 2008 heeft de verantwoordelijk wethouder van Sint-Oedenrode haar handtekening gezet onder de Countdown 2010-verklaring. Met het vaststellen van het Landschapsontwikkelingsplan in het voorjaar 2009 heeft de gemeenteraad een belangrijke stap gezet om het gemeentelijke natuurbeleid nieuwe impulsen te geven. Het college wordt bij dit actieplan betrokken door het actieplan biodiversiteit vast te stellen. De gemeenteraad wordt door middel van een informatiebrief op de hoogte gehouden.

Direct en indirect betrokken ambtenaren

Het doel is om de ondertekening van de Countdown 2010-verklaring en het thema Biodiversiteit bij alle betrokken medewerkers onder de aandacht te brengen. De medewerkers van de gemeente moeten uitstralen dat zij bewust zijn van de problematiek rondom biodiversiteit. Zij moeten biodiversiteit als een kans gaan zien en dit positief naar buiten uitdragen.

6.3.2. Externe doelgroepen

Inwoners van Sint-Oedenrode

De inwoners van Sint-Oedenrode vormen de grootste doelgroep die door de gemeente benaderd kan worden om toename van biodiversiteit te bevorderen. Het is belangrijk dat inwoners weten wat biodiversiteit inhoudt en hoe zij hieraan kunnen bijdragen.

Werkgroepleden en hun achterban

Een nog samen te stellen werkgroep met vertegenwoordigers vanuit verschillende plaatselijke natuurbeschermingsorganisaties zal door deelname aan verschillende projecten een positieve bijdrage leveren aan de toename van de biodiversiteit. Denk hierbij aan het plaatsen van nestkasten, het beheer van knotbomen en hakhoutwallen, het monitoren van vogels en vegetatie, enz. Zij hebben een voorbeeldfunctie voor hun achterban maar ook naar de andere Rooise inwoners. Door bewoners te enthousiasmeren voor natuur, flora en fauna zullen deze zich meer betrokken voelen en vanzelf hun bijdrage leveren. Enthousiasmeren kan door middel van excursies, wandelingen, workshops, acties in samenwerking met gemeente, enz. Overleg met de werkgroep vindt in principe 1x/2 maanden plaats. Ook het Brabants Landschap zal worden gevraagd aan de werkgroep deel te nemen en haar ideeën en ervaringen met de werkgroepleden te delen.

Agrariërs

Sint-Oedenrode is een gemeente met een uitgestrekt buitengebied. Om het belang van biodiversiteit breed kenbaar te maken, is het belangrijk om ook de agrariërs hierbij te betrekken. Hoewel de agrarische bedrijfsvoering vanzelfsprekend voorop staat heeft een toenemend aantal agrariërs daarnaast ook steeds meer oog de natuur en kunnen zij hierin een belangrijke rol vervullen. Een groeiend aantal agrariërs levert dan ook een bijdrage hierin door invoering van agrarisch natuurbeheer. Omdat de meeste gronden in het buitengebied in eigendom zijn van de agrariërs kan hier naar verwachting nog een flinke slag gemaakt worden. Daarbij is het wel belangrijk zoveel mogelijk agrariërs goed te informeren over voor- en nadelen van bepaalde regelingen als PAL en STIKA (stimuleringskader groen-blauwe diensten).

6.3.3. Media/pers

Lokaal

Een groot deel van de communicatie van de gemeente Sint-Oedenrode loopt via het lokale weekblad Midden Brabant maar ook informatieavonden en de gemeentelijke website zijn regelmatig gebruikte communicatiemiddelen. Deze communicatiemiddelen worden ook gebruikt om de verschillende doelgroepen over de verschillende acties uit het Actieplan Biodiversiteit te informeren. Ook de lokale omroep (TV Meierij) biedt mogelijkheden grotere doelgroepen te bereiken. De lokale media worden uitgenodigd om bij speciale acties aanwezig te zijn om zo extra aandacht te schenken aan biodiversiteit.

Regionaal

Regionale media als het Eindhovens Dagblad of Omroep Brabant worden uitgenodigd op momenten dat acties de gemeentegrens naderen en/of overschrijden. Ook bijzondere (of ludieke) acties kunnen aandacht krijgen via de regionale media. Biodiversiteit en natuur houden immers niet bij de gemeentegrens op en dus zal hiervoor ook aandacht in de regio nodig zijn.

6.4 Middelen

Om communicatiedoelen te realiseren zijn een aantal communicatiemiddelen in te zetten. Deze middelen zijn kort samen te vatten in onderstaande matrix.

Middel	Brief	Rapport e.d	B&W vergadering	Info-avonden	Website	Gemeentepagina Midden Brabant	Persbericht	Folder/brochure
Doelgroep								
College		X	x	x			x	
Raad	x	X		x		x	x	
Ambtenaren		X		x	x		x	
Inwoners				x	x	x	x	x
Werkgroepleden		X		x	x	x	x	x
Agrariërs				x	x	x	x	x
Media/Pers				x	x	x	x	

7 Monitoring

De beste manier om vast te stellen hoe de biodiversiteit in het Rooise zich ontwikkelt is door de stand van flora en fauna regelmatig te monitoren. Interessant en belangrijk daarbij is om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van aard, omvang en verspreiding van voor onze omgeving karakteristieke flora- en fauna. Om die ontwikkelingen te kunnen volgen is het van belang te beschikken over nulmetingen. Voor een aantal soorten (bv. weidevogels, steenuil) zijn deze gegevens voor ons al wel beschikbaar maar ook over andere plant- en diersoorten zijn bij verschillende organisaties als IVN, SOVON Vogelonderzoek, Staatsbosbeheer, Brabants Landschap en Wildbeheer nadere gegevens bekend. Zaak is wel deze gegevens bij elkaar te brengen en hierin kunnen vrijwilligers van de plaatselijke IVN-afdeling een belangrijke rol vervullen. Naast waarnemingen en meldingen zoals door IVN-ers c.a. gedaan zullen ook bewoners en medewerkers van de gemeentelijke buitendienst nadrukkelijk worden uitgenodigd waarnemingen te melden. Suggestie is om deze waarnemingen te laten doorgeven op een speciaal hiervoor ontwikkelde website. Hiermee wordt het ook zichtbaar in welke omvang het actieplan Biodiversiteit binnen de Rooise gemeenschap gaat leven.

De uit de monitoring ontstane databank leveren ook zeer nuttige informatie voor de ruimtelijke ontwikkeling en het ruimtelijk beheer van de gemeente. Plannen in deze beleidsvelden zijn dan voortaan met respect voor de natuur en biodiversiteit op te stellen. Hierbij ook niet uit te sluiten dat beheermaatregelen eens moeten worden bijgesteld.

8 Bijlagen

- 8.1 **Landschapsontwikkelingsplan Sint-Oedenrode**
- 8.2 **De steenuil in Nederland: Handleiding voor onderzoek en bescherming**
- 8.3 **Folder Duurzame Driehoek “Gemeenten adopteren soorten”**
- 8.4 **Voorbeeldbrochure gemeente Vught “Breng de natuur in uw achtertuin”**